

FRÉTTABRÉF BSSL

Umsóknir um kaup á líflömbum

Samkvæmt reglugerð um flutning líflamba milli landsvæða skulu þeir sem hyggjast selja líflömb sækja um það til Matvælastofnunar. Stofnunin hefur nú farið yfir umsóknirnar og veitt þeim umsækjendum sem uppfylla skilyrði reglugerðarinnar leyfi til að selja líflömb og/eða kið.

Lista yfir þá sem fengið hafa leyfi til sölu á líflömbum er að finna á vef Matvælastofnunar, www.mast.is

Þeir sem hyggjast kaupa líflömb skulu sækja um það til Matvælastofnunar fyrir 1. júlí á sérstökum eyðublöðum, sem sömuleiðis er að finna á heimasíðu stofnunarinnar. Þar má jafnframt kynna sér skiptingu varnarhólfra búfjárveikivarna. Matvælastofnun veitir leyfi fyrir 1. ágúst eða hafnar umsókninni ef umsækjandi uppfyllir ekki skilyrði reglugerðarinnar.

Einnig er hægt að sækja um að kaupa hrúta á Hrutadegi á Raufarhöfn. Þeir sem hyggjast sækja um eru hvattir til að kynna sér þessa viðkomandi reglugerð sem er nr. 550/2008.

Nánari upplýsingar veita Þorsteinn Ólafsson sérgreinadýralæknir og Halldór Runólfsson yfirdýralæknir í síma 530 4800.

Sauðfjárrækt - Vorbækur 2009

Þeir bændur sem hófu gæðastýrða sauðfjárframleiðslu á árinu 2009 verða að skila vorbók/vorupplýsingum skýrsluhaldsins fyrir 20. júní nk. Hægt er að skila vorbók til skráningar á skrifstofur Búnaðarsambandsins á Kirkjubæjarklaustri, Höfn, Selfossi og Hvolsvelli. Tekið er gjald fyrir skráningar á vorbókum. Einnig er hægt að skila vorupplýsingum til BÍ í gegnum skýrsluhaldskerfið www.fjarvis.is eða DOS skýrsluhaldskerfið Fjávís-bú. Slík skráning er að sjálfsögðu gjaldfrjáls enda sjá bændur þá sjálfir um vinnuna, en afnotagjald er greitt fyrir forritin.

Aðrir skýrsluhaldarar skulu skila vorbókum/vorupplýsingum til Bændasamtaka Íslands eða Búnaðarsambandsins fyrir 20. ágúst n.k. Eftir að ný skýrsluhaldsgrunnurinn www.fjarvis.is var tekin í notkun er nú orðið skylda að skila vorbók/vorupplýsingum. Bændur fá til baka frá BÍ haustbók þar sem öll lömbin frá vorinu eru í númeraröð. Einnig eru þar upplýsingar um móður og föður lambanna, ætternismat (BLUP) fyrir fitu, gerð, frjósemi og mjólkurlagni, kyn o.fl. Í haustbókina eru skráðar allar upplýsingar um lambið sem gerast að haustinu. Haustbókin er svo send til BÍ eða BSSL til skráningar þegar upplýsingar um öll lömb liggja fyrir að haustinu, sem er venjulega í lok nóvember.

Sauðfjárræktarráðunautar BSSL

Að afla geldstöðufóðurs

Fóðrun mjólkurkúa á geldstöðu hefur fengið aukna athygli kúabænda undanfarin misseri. Lengi hefur verið þekkt að ekki er rétt að fóðra allar kýr á sama gróffóðri og mismuna þeim aðeins í kjarnfóðri eftir stöðu á mjaltaskeiði/geldstöðu. Fóðurfræðingar og aðrir fóðrunarráðgjafar hafa lengi talað fyrir sérstakri geldstöðufóðrun, oftast fyrir daufum eyrum. Trúlega var um að kenna að á kúabúum með um 30 mjólkandi kýr í básafjósi voru alla jafna fáar geldkýr hverju sinni og ekki hagkvæmt að hafa sérstaka heygerð fyrir 2-3 kýr. Þarna skildi því e.t.v. á milli fræðimennskunar og raunsæis.

Með stækkandi kúabúum á liðnum árum hefur hins vegar orðið grundvöllur fyrir sérstakri geldstöðufóðrun. Þannig er t.d. grundvallaratriði í legubásafjósum að taka geldkýr frá mjólkandi kúm og fóðra þær sérstaklega. En hvernig gróffóður á að gefa geldkúm? Grundvallarforsendan er sú að kýrin nái að fylla sig vel. Markmiðið er ekki að geldkýrin éti minna magn en mjólkandi kýrin, heldur að hún innbyrði minni orku. Ef geldkýrin fær að éta eins mikið og hún vill og nær góðri fylli helst vömbin stór í geldstöðunni. Vömbin er þar með tilbúin til að innbyrða mikið af orkuríku fóðri strax þegar kýrin þarf á því að halda eftir burðinn. Geldstöðufóðrið þarf því að vera gróft til að auka fyllina en samt sem áður lystugt til að kýrnar éti það.

Að þessu sögðu má ljóst vera að það er rangt að gefa geldkúm hey af elstu og lélegustu túnunum eins og algengt er, þar sem heyið af þeim er oft fingert og ólystugt. Vallarfoxgras sem slegið er nokkru eftir skrið hentar aftur á móti einkar vel sem geldstöðufóður. Það heldur lystugleikanum ágætlega þrátt fyrir að orka þess (meltanleikinn) minnki mjög eftir skrið. Það verður einnig ágætlega gróft.

Annað atriði sem máli skiptir er kalíinnihald geldstöðufóðursins. Kalí er í flokki frumefna sem hafa s.k. katjónir, en það eru frumefni sem hafa jákvæða hleðslu (+). Erlendar rannsóknir hafa sýnt fram á að of hátt innihald katjóna (kalís) á geldstöðu eykur hættuna á bráðadoða og stálmabólgu og þar með jógurbólgu. Einnig eru uppi kenningar um að hátt innihald katjóna í geldstöðufóðri hafi neikvæð áhrif á lífsþrótt kálfa þó að staðfestar rannsóknir liggja ekki fyrir. Þegar mjólkurmyndun hefst við burð snýst dæmið við. Þá er mjög mikilvægt að fóðra kýrnar á orkuríku heyi með háan meltanleika og eðlilegt steinefnajafnvægi.

Ósaxað vallarfoxgras með lágu kalíinnihaldi (~12 g/kg þe) sem slegið er um eða eftir miðjan júlí ætti því að vera kjórið geldstöðufóður.

EFNI BRÉFSINS:

Sæðisdröppinn.....	2
Ert þú að missa af tekjum.....	2
Veggirðingar.....	3
Heysnataka sumarið 2009....	3
Ein rúlla bætist við á hektara..	4
Fyrstu niðurstöður úr rekstri	
SUNNU- búa.....	4

SÆDISDROPINN

2/2009

Ræktunarhópur fagráðs í nautgriparækt fundaði í maí s.l. og lauk við afkvæmadóm á 2002 árgangi nauta í kjölfar þess að vinnslu kynbótamats lauk utan þess að endingarmat er enn óunnið. Fundurinn fór fram á Hvanneyri og nautastöðinni á Hesti en þetta var í fyrsta skipti sem hópurinn kom saman þar. Nautaárgangurinn 2002 er einhver sá alöflugasti sem fram hefur komið, lægsta nautið er með 103 í heildareinkunn. Jafnframt kom fram hjá Ágústi Sigurðssyni að undanfarin hafa orðið verulegar erfðaframarfarir í stofninum, sérstaklega hvað snertir afurðagetu, júgur- og spenagerð og mjaltir og skap.

Á fundinum var ákveðið að þrjú ný naut kæmu til notkunar úr árgangnum. Það eru þeir Bangsi 02015, Prymur 02042 og Ás 02048. Hins vegar verður Fleygur 02031 tekinn úr dreifingu.

Í dreifingu næstu mánuði verða eftirtalin reynd naut: Gangandi 99035, Náttfari 00035, Húsi 01001, Spotti 01028, Kappi 01031, Stokkur 01035, Villingur 01036, Glæðir 02001, Lykill 02003, Alfons 02008, Skurður 02012, Sendill 02013, Bangsi 02015, Ófeigur 02016, Pontús 02028, Flói 02029, Skjanni 02030, Sírius 02032, Aðall 02039, Prymur 02042 og Ás 02048.

Úr dreifingu verða teknir eins og áður sagði Fleygur 02031 en auk hans þeir Taumur 01024 og Giljagaur 01032.

Besta naut 2002 árgangsins var valið Lykill 02003 frá Hæli í Gnúpverjahreppi.

Þá voru valdir nautsfeður til notkunar næstu mánuði. Það eru þeir Kappi 01031, Glæðir 02001, Lykill 02003, Pontús 02028, Flói 02029, Sírius 02032 og Aðall 02039.

Ungnaut í dreifingu

Í dreifingu eru eftirtalin ungnaut; Hóll 07037, Klaufi 07038, Húni 07041, Blængur 07042, Lögur 07047, Lukki 07048, Húfur 07049, Humall 07050, Keipur 07054 og Stakkur 07059. Í sumum tilvikum gæti dreifingu þessara nauta verið lokið. Þá koma fyrstu naut úr 2008 árgangni nauta til dreifingar á næstu vikum. Þetta eru þeir; Laufás 08003, Drengur 08004, Sámur 08009, Höldur 08010 og Páttur 08021.

Upplýsingar um þessi naut er að finna á ungnautaspjöldum eða vefsíðunni www.nautaskra.net utan þá Höld 08010 og Pátt 08021 en upplýsingar um þá eru væntanlegar.

Þá er rétt að benda á að á heimasíðu Búnaðarsambandsins er nú að finna upplýsingar um hvenær viðkomandi ungnaut kemur fyrst til dreifingar hér á Suðurlandi, þ.e. sagt er frá því hvaða ungnaut koma ný til dreifingar við áfyllingu í kúta frjótæknanna.

Guðmundur Jóhannesson

Ert þú að missa af tekjum?

Um síðustu áramót tóku gildi reglur um gæðastýringu í skýrsluhaldi nautgriparæktarinnar. Í þessu felst að þeim kúabændum sem halda mjólkurskýrslur bjóðast greiðslur að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Þessi skilyrði eru eins og reglurnar eru í dag að skýrslu næstliðins mánaðar skal vera skráð inn í gagnagrunn nautgriparæktarinnar (www.huppa.is) í síðasta lagi á miðnætti 10. hvers mánaðar, t.d. mjólkurskýrsla maí 2009 skal skráð og skilað í síðasta lagi kl. 23:59 þann 10. júní 2009. Að auki er það sett sem skilyrði að mjólkursýnum úr einstökum kúm (kýrsýnum) skal skilað a.m.k. einu sinni í hverjum ársfjórðungi.

Sem betur fer uppfylla langflestir þessi skilyrði og gott betur en það. Margir skila kýrsýnum inn mánaðarlega og halda uppi mjög reglulegum og góðum skýrsluskilum.

Pó er það nú svo að af 219 búum sem skráð eru í skýrsluhald hér á Suðurlandi eru það 36 bú eða 16,4% sem ekki hafa uppfyllt þessi skilyrði fyrstu fjóra mánuði ársins. Þar af hafa 16 bú ekki náð að skila mjólkurskýrslum á tilsettum tíma, 13 hafa ekki skilað inn kýrsýnum og 7 bú hafa hvorki haldið uppi skýrsluskilum né heldur skilað inn kýrsýnum. Þarna standa kúabændur á Suðurlandi sig talsvert verr en kollegar þeirra í öðrum landshlutum en 12% allra bú á skýrsluhaldi á landsvísi hafa ekki uppfyllt skilyrðin.

En hversu háum upphæðum eru þau sem ekki uppfylla skilyrðin að verða af? Til ráðstöfunar er föst fjárhæð sem tekur breytingum eftir fjölda þeirra bú og árskúa sem standast skilyrði gæðastýringarinnar. Þeir fjármunir eru teknir af svokölluðum

óframbleiðslutengdum stuðningi samkvæmt mjólkursamningnum og er því í raun skerðing á beingreiðslum mjólkur.

Þessi upphæð kemur til greiðslu þrisvar sinnum á þessu verðlagsári en gert er ráð fyrir að það verði fjórum sinnum á hverju verðlagsári í framtíðinni. Við uppgjör fyrir fyrstu fjóra mánuði þessa árs er föst greiðsla á hvert bú 4.152 kr. og einingaverð á hverja árskú er 432,9057 kr. Þetta þýðir að bú með 40,0 árskúr fékk kr. 21.468 í gæðastýringarálag nú í byrjun júní. Það má því reikna með að heildargreiðsla til þessa bú vegna gæðastýringar nemi um 64 þús. kr. á þessu verðlagsári. Samkvæmt samningi um starfsskilyrði mjólkurframleiðslunnar og þeim reglum sem settar hafa verið hækkar þessi upphæð verulega fram til ársins 2012. Reikna má með að hún geti orðið átta til níu sinnum hærra í árinu 2012 en hún er nú. Þetta sama bú með 40,0 árskúr mun því fá 512 til 576 þús. kr. í gæðastýringarálag að þremur árum liðnum. Setja verður ákveðinn fyrirvara við þessar tölur þar sem hún tekur breytingum eftir fjölda bú og árskúa í heild.

Af framansögðu er ljóst að þau bú sem ekki uppfylla ákvæði gæðastýringar í skýrsluhaldi nautgriparæktarinnar eru að verða af fjármunum nú þegar og verulegum fjármunum þegar fram í sækir. Það er því nokkuð ljóst að eftir nokkru er að slægjast með því annað hvort að koma skilum á skýrslum og kýrsýnum á rétt ról eða þá hefja skýrsluhald fyrir þá sem ekki eru þátttakendur í dag.

Guðmundur Jóhannesson

Veggirðingar með þjóðvegum

Á aðalfundi BSSL 2009 var samþykkt eftirfarandi ályktun: „Aðalfundur BSSL, haldinn í Árhúsum við Helli þann 17. apríl 2009, samþykkir að skora á stjórn BSSL að gerð verði úttekt á samskiptum bænda, vegagerðar og sveitastjórna varðandi girðingar með þjóðvegi 1 á svæði BSSL“.

Í kjölfar ályktunarinnar hefur nokkuð verið unnið í málinu. Samkvæmt þeim upplýsingum sem Búnaðarsambandið hefur aflað hafa fjögur sveitarfélög á landinu samið við Vegagerðina um að hún annist og kosti að öllu leyti viðhald girðinga með þjóðvegi 1 í viðkomandi sveitarfélagi. Þrjú þessara sveitarfélaga eru á starfs-svæði BSSL, þ.e. Hornafjörður, Mýrdalshreppur og Ölfus en auk þeirra hefur Húnaþing vestra gert slíkt samkomulag. Bann við lausagöngu búfjár innan vegsvæðis þjóðvegur 1 í Hornafirði hefur þó ekki enn tekið gildi þar sem Vegagerðin er enn að girða þjóðveginn af í samræmi við samkomulagið og fyrr getur slíkt bann við lausagöngu ekki tekið gildi. Vitað er að Flóahreppur hugar að gerð á líku samkomulagi við Vegagerðina og e.t.v. fleiri sveitarfélög.

Grundvöllur að slíku samkomulagi er 5. liður 52 greinar vegalaga nr. 80 frá 2007 sem fjallar um framkvæmd viðhalds og kostnaðarskiptingar. Þar segir: „Vegagerðin getur að höfðu samráði við viðkomandi sveitarfélag og landeiganda ákveðið að annast og kosta viðhald girðinga með einstökum kóflum stofn- og tengivega, enda sé lausaganga búfjár á viðkomandi vegarkafli bönnuð.“

Við gerð þessara samkomulaga hefur Vegagerðin gert þá kröfu að viðkomandi sveitarfélag banni lausagöngu búfjár á viðkomandi vegsvæði og jafnframt að sveitarfélagið skipi og kosti eftirlitsmann sem fjarlægi búfé af því vegsvæði sem bannið nær yfir ef þess þarf. Hér skal áréttað að sveitarfélög þurfa ekki að banna lausagöngu búfjár í öllu sveitarfélaginu heldur má tilgreina einstök vegsvæði ef vill.

Ef sveitarfélag bannar lausagöngu búfjár á vegsvæði sem liggur í gegnum sveitarfélagið aukast líkur á að bótaábyrgð tjóna falli á búfjáreigendur og/eða tryggingarfélag þeirra. Einnig gæti mögulega reynt á 56. grein vegalaga þar sem segir orðrétt: „Veghaldari vegar sem opin er almenningi til frjálsrar umferðar ber ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni.“ Samkvæmt þessu gæti því reynt á bótaskyldu Vegagerðarinnar ef samkomulag er í gildi um að Vegagerðin sjái um viðhald girðinga en sannað þygi að því hafi ekki verið sinnt sem skyldi. Samkvæmt þeim upplýsingum sem aflað hefur verið hjá tryggingarfélagunum geta búfjáreigendur keypt sér ábyrgðartryggingu gegn því tjóni sem búfé í þeirra eigu veldur þriðja aðila. Í einhverjum tilvikum, s.s. hjá þeim bændum sem keypt hafa sérstakar landbúnaðartryggingar, er líklegt að þessi ábyrgðartrygging búfjár sé innifalin í tryggingarpakkanum. Ástæða er til að hvetja bændur til að kanna tryggingarskilmála sína með þetta í huga, óháð því hvort lausaganga búfjár sé bönnuð í viðkomandi sveitarfélagi eða ekki.

Jóhannes Hr. Símonarson
Sveinn Sigurmundsson

Heysýnataka sumarið 2009

Líkt og undanfarin sumur verður lögð áhersla á að bændur á Suðurlandi taki hirðingarsýni, þ.e. taki heysýni rétt áður en heyið er rúllað eða sett á annan hátt í geymslu. Þátttaka í þessu starfi hefur verið góð undanfarin ár, að jafnaði hafa komið til efnagreininga 600 til 900 hirðingarsýni. Mjög er mismunandi hversu mörg sýni eru tekin á hverju búi. Algengt er að bændur taki 5 til 7 sýni til að fá yfirlit yfir gæði þess heimafengna fóður sem aflað er. Heysýnin verða efnagreind hjá Landbúnaðarháskólanum líkt og verið hefur. Kostnaður vegna efnagreiningar á hvert sýni á liðnu ári var 4.450 kr án Vsk. Nánari upplýsingar um verð er að finna í Bændablaðinu sem kemur út 11.júní nk.

Til viðbótar hefðbundinni heyefnagreiningu verður greint tréni (NDF) í einstökum sýnum. Gagnsemi þessarar greiningar er ótvíræð m.t.t. að meta fóðrunareiginleika fóðurs og þá heppilega heildarfóðursamsetningu í kjölfarið.

Í undirbúningi er nýtt fóðurmatskerfi Nor-For eins og hefur verið kynnt m.a. á násmkeiðum síðastliðinn vetur. Ætlunin er að nýta það eins og kostur er á komandi vetri við fóðuráætlanagerð til þeirra sem óska. Þeir bændur sem óska eftir sérstakri Nor-For efnagreiningu eru beðnir að merkja slíkt sérstaklega á límmiðann sem fylgir hverju sýni.

Samkvæmt upplýsingum frá Landbúnaðarháskólanum er miðað við að frá því að heysýni komi til greiningar þar til niðurstöður komi til bænda líði ekki meira en 30 dagar. Við þessi tímamörk yrði miðað í sumar. Nánar verður gerð grein fyrir ferli efnagreininga og kostnaði í grein í Bændablaðinu sem kemur út 11.júní nk.

Rétt er að rifja upp gagnsemi þess að taka heysýni:

1. Meiri möguleikar á að fóðrunin verði markvissari og betri og heysýni eru grunnur að fóðuráætlanagerð.
2. Gefur vísbendingar um ástand túna og er stjórnþæki til að meta áburðarþörf og val á áburði.
3. Ef fóðrunarkvillar gera vart við sig er auðveldara að grípa inn í ef menn hafa yfirlit um efnainnihald fóðurs.
4. Upplýsingar um efnainnihald fóðurs er einn mikilvægur liður í innra gæðaeftirliti búsinns og treystir grunn að góðri framleiðslu.

Til að tryggja gott skipulag eru væntanlegir þátttakendur beðnir tilkynna þátttöku í síma 480 1800 eða í tölvupósti, rs@bssl.is. Í kjölfarið fá bændur senda sérstaka plastpoka, límmiða og leiðbeiningar um sýnatökuna.

Athygli SUNNU- og SÓMA bænda er vakin á því að þeir þurfa ekki að tilkynna þátttöku þar sem þeir fá allir send nauðsynleg gögn.

Runólfur Sigursveinsson

Ein rúlla bætist við á hektara annan hvern dag

Bændur í Landeyjum, undir Eyjafjöllum og trúlega víðar hafa nú hafið fyrsta slátt sumarsins og er það vel. Hey sem aflað er svo snemma er án nokkurs vafa mikið framleiðslufóður, orkuríkt og lystugt. Gæðin eru hins vegar eðlilega á kostnað magnsins þegar svo snemma er slegið á vaxtartímanum og vekur það spurningar bænda um hvað ætla megi að sprettan sé á þessum hluta vaxtartímans.

Undanfarin ár hefur verið fylgst með þroskastigi grasa víða á landinu með skipulögðum hætti. Á liðnu ári (2008) var einnig mæld uppskeran á sama tíma á sömu spildum. Á tilraunabúinu á Stóra-Ármóti var uppskeran mæld bæði á tveggja ára gamalli nýrækt og hins vegar eldra túni sem ekki hefur verið endurræktað í á annan áratug. Niðurstöðurnar sýna að á tveggja vikna tímabili, frá 9. júní til 23. júní það ár jókst uppskeran úr 1,7 tonn þe á hektara í 3,9 tonn þe á hektara í nýræktinni en úr 1,4 tonn þurrefnis á hektara í 2,9 tonn þurrefnis á hektara í eldri spildunni. Á sama tíma lækkaði orkustyrkurinn úr 0,92 FEm/kg þe í 0,83 FEm/kg þe í nýræktinni og úr 0,90 FEm/kg þe í 0,81 FEm/kg þe í eldra túninu.

Þessar upplýsingar gefa okkur nokkrar mjög áhugaverðar niðurstöður.

Í fyrsta lagi að meðalvöxtur á dag þessa 14 daga var í nýræktinni 157 kg þe/ha á sólarhring sem þýðir með öðrum orðum að ríflega ein rúlla bætist við á hektara annan hvern dag í nýræktinni. Í eldra túninu var meðalvöxturinn 107 kg þe/ha á sólarhring sem þýðir að ein rúlla bætist að meðaltali við á hverjum hektara þriðja hvern dag.

Í öðru lagi gefa þessar upplýsingar til kynna að ef túnin hefðu verið slegin þann 23. júní það ár má ætla að uppskeran hefði verið um 14 rúllur á hektara á nýræktinni en um 10 rúllur á eldra túninu ef miðað er við að hver rúlla innihaldi um 280 kg/þe.

Í þriðja lagi gefa þessar upplýsingar til kynna þann mun í uppskeru sem fæst af nýrækt í góðri rækt og af eldra túni. Fjórar rúllur á hektara er alls ekki svo lítið og ætla má að heyið af nýræktinni sé sykruríkara og þar með lystugra en heyið af eldra túninu. Þessi munur réttlætir og borgar upp endurræktun á túni á um fjórum árum ef við gefum okkur að hver rúlla kosti um 6.000 krónur í framleiðslu. Er þá ótalin minni yfirferð véla til að ná sama magni af heyi.

Í fjórða lagi gefa þessar upplýsingar til kynna að fóðureiningar á nýræktinni fóru á þessum 14 dögum úr 1.564 FEm á hektara í 3.237 FEm á hektara sem er tvöföldun þrátt fyrir lækkun orkugildis um 0,09 FEm í kíló þurrefnis. Á eldra túninu fjölgaði fóðureiningunum á hektara úr 1.260 FEm í 2.350 FEm sem er 86% aukning á þessum 14 dögum á meðan orkugildið lækkaði líka um 0,09 FEm í kíló þurrefnis.

Ætla má að vaxtarferill túngrasa í ár sé nokkuð svipaður og á liðnu ári víðast hvar, jafnvel heldur á undan vaxtarkúrfu liðins árs ef eitthvað er.

Einnig er spurning hvort bændur almennt hugsi um það fyrir slátt hver sé raunveruleg þörf búans fyrir magnþörf er fyrir hágæða framleiðslufóður og hver þörfin sé fyrir miðlungsgott hey.

Fyrstu niðurstöður úr rekstri Sunnu-búa 2008

Mikill breytileiki í framleiðslukostnaði og skuldastöðu

Unnið er að uppgjöri ársreikninga SUNNU-bænda á Suðurlandi vegna rekstrarársins 2008.

Alls taka þátt í verkefninu milli 80-90 kúabú. Til að fá fyrstu vísbendingar um afkomu ársins 2008 hefur verið tekið saman yfirlit um rekstrartölur tæplega 30 kúabúa sem hafa litlar eða nánast engar aðrar búgreinatekjur en af nautgriparækt. Meðalinnlegg þessar búa var tæplega 238.000 lítrar og innlagt á árskú rúmlega 5.500 lítra. Niðurstöðurnar eru síðan bornar saman við niðurstöður þessara sömu búa árið 2007.

Mikill breytileiki er innan þessa hóps í breytilegum kostnaði framleiðslunnar. Nefna má að þau bú sem eru með lægstan breytilegan kostnað á innlagðan lítra eru að framleiða mjólkina á 30 til 35 kr. á hvern innlagðan lítra en því miður eru önnur bú með breytilegan kostnað vel yfir 50 kr. á lítra – þar er verk að vinna að lækka kostnað. Meðalbreytilegur kostnaður er milli 42 og 43 krónur á innlagðan lítra. Sá liður sem breytist mest milli ára í flestum tilvikum er fjármagnskostnaður búanna og skuldastaða um áramót og þarf vart að undra. Mörg þessara búa eru með skuldir í erlendri mynt að hluta og höfuðstóll þeirra lána hækkar í samræmi við breytingu á gengisvísitölu sem var um 120 áramótin 2007/2008 en hækkar síðan í 216 í lok árs 2008. Að meðaltali skulduðu þessi tæplega 30 bú um 76 milljónir króna nú um síðustu áramót en höfuðstóll lána um áramótin 2007/2008 var 57,6 milljónir króna á þessum sömu búum.

Runólfur Sigursveinsson